

REGULÓ.

Pesten csötörtökön augusztus 30^{kán} 1838.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is vált-hatnak példányt. A^o folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

A^o kereskedő társak.

(Vége.)

Néhány nap óta szembetűnőleg üdült Huard, és mintegy ösz-tönileg merült ama gyönyörbe, melyet hosszú betegség által elcsigázott, kiaszott, és elgyöngült test szokott kívánni. Enni, inni, friss levegőt szivni, a^o nap sugarainál piritkozni — ezek valának ama csendes de végetlen kéjek, melyek a^o multnak inségeit 's jövőnek gondjait vele elfeledteték. Így élt, vagy így csenevészett a^o jelen pillanatának, 's más létre nem is gondolt. Egy napon ablaknál ült, melyet a^o napsugár arany mázzal vont-be, 's kíváncsilag kacsingatótt egy szépen sült kappan szárnyára, melyet Katalin az ő sovár étvágására nézve igen késedelmhez vágott-le. Szemei villogtak, nagy kortyokat nyelt, 's orrlyukai szélesre terjedve szívták a^o sült-hek'róisegét' mifáta. Nem fáta" o ezen kappanra meredezésében neje halvány színét; nem gondolt sem Verduronra, sem börtönre, de semmire sem a^o világon. Enni, enni! ez volt, úgy szóllván, egyedüli gondolatja, vagy inkább egyedüli érzése; enni, az ingerlő éhséget lecsillapítani, a^o Katalintól nyújtott falatot reszkető kézzel szájához vinni, volt minden foglalatossága. Állati gyönyörbe merülve, melly egész valóját elfoglalá, éppen az első falatot nyelélé, midőn az ajtó felpattant, 's egy törvényszolga négy rendőr-porosz-lóval szobába lépett. — „Uram — mondá Themis fegyvernöke — a^o törvény nevében ki vagyok küldve, hogy azon ítéletet, melly önt és Lablée Katalint nyolcz napi börtönre ítélte, végrehajtsam. Kérem tehát, kövessenek minden kifogás nélkül, 's terhes szolgálatomat könnyítsék ez által is.“ — A^o poroszlok megpillantásával kifordult Huard szájából a^o falat, érzéktelenül hallgatá a^o törvényszolga beszédét; Katalin pedig háta megett egy karszékbe rogyott.

„Uram — folytatá szavait a^o látottakon megindult törvényszolga — adjon példát nejének — bátorsága és sorsában megnyugvása által, kövessen engemet. Legyen meggyőződve a^o felől, hogy személyök iránt kitelhető figyelemmel fognak lenni!“ — Öntudat-

lanul állt-fel Huard, és követé a' törvényszolgát, ki őt egy az ajtó előtt álló kocsiba emelte. Két poroszló a' szegény lábbadozó mellé ült, 's a' bérkocsis a' városi fogház felé hajtott. Huard bódulásában észre sem vette a' háza előtt összegyűlt néptömeget és Verduront, ki boltja elől ördögi vigyorgással nézte ellenségének meggyaláztatását.

A' törvényszolga visszament azon szobába, hol Katalint hagyta, kit ugyan azon helyzetben talált, mellyben elmentekor volt; székre rogyva, lecsüggő fővel.

„Asszonyom! térjen magához, szedje össze lelki erejét!“ — mondá a' törvényszolga. — De Katalin nem felelt.

„Az egekre kérem! ne vegye a' dolgot szívére!“ — Katalin hallgatott.

Most kezét akarta megfogni, de az hideg volt; 's midőn a' törvényszolga hozzá ért, a' székről lerogyott.

„Szent Barnabásra! olly mozdulatlan fekszik, mint a' halott. Szaporán orvos után! hozzatok orvost!“ — kiáltá a' törvényszolga a' bémésködő cselédeknek.

Az orvos egy óranegyed mulva érkezett, 's Katalin üterét tapintva hidegen mondá: „ezen asszony meghalt.“

XI.

V é g r o m l á s.

Némán, hangtalanul meredt Huard börtönének vasrostélyos ablakán keresztül a' lég tiszta kékjébe. A' sorsnak ingatlan csapásai által elfásult kórlélek még sem tudá eszméletét visszanyerni. Agy-gyöngesség 's gyomor-ürességből származott tompaságban ült a' boldogtalan, hasonlóan a' lázos álomban sinlődőhez, kit a' durva hangok még is fölriasztanak néha.

Káprázó szemei előtt rendőr-poroszlók, törvényszolga, Verduronék, eszméletlenül lerogyott Katalinja, majd ismét börtönének setét falai vonultak-el bizonytalan alakban; fájdalmas bágyadtsággal küzdött, 's tagjait azon lankasztó tehetlenség senyveszté, melly rendetlen szivdobogás és inlázos fájdalmaknál egész testre nehezedik. Délfelé megnyílt börtöne ajtaja, 's az elfogatásával megbizott törvényszolga halványan és szerencsétlenséget jósó tekintettel lépett-be.

„Huard ur! itt hozok az elnöktől egy írást — mond a' törvényszolga — mellynél fogva önnek ideigleni hazatérés engedték-meg.“

Huard mozgonyként emelé-fel fejét, 's a' beszédét folytató törvénycselédre meredt.

„Önnek bátorságra 's lelki erőre van szüksége, mert honn nagy bí varja.“ — Huard ajkain guny-mosoly terült-el.

„Ön neje igen beteg; élete veszélyben forog. Jőjjön velem Huard ur! jőjjön, a' kocsi vár reánk.” — Huard még mindig eszméletlenül ült.

„Önnek neje — de aczélozza szívét, mint öreg katonához illik, 's hallgassa nyugodtan — önnek nincs többé neje; ma reggel megszűnt lenni.”

Huard felállott, a' törvényszolga elébe lépett, 's karait egymásba foná. Kis ideig meredten nézett a' halál-hirnökre; hirtelen megfordult, kiment, az elébe tett papirost aláírta, 's a' bérkocsiban a' törvényszolga mellé ült, ki e' szörnyű helyzetében nem akará őt magára hagyni; és a' nélkül, hogy egy szótágocskát is szólott volna, haza érkezék. Többnyire mindenki tudja, milly rendetlenség van olly házban, mellynek valamellyik vezértagja meghal. A' halott körül borzasztóbb rendetlenség uralkodik, mint minő a' halottban dult; semmi sem marad helyén; minden fenékkal fordul fel; a' ház tagjai irány nélkül futkosnak; szóval, mintha a' pusztulás angyala elszálltában mindent megilletett volna szárnyaival. Illy zavarban találta a' boldogtalan Huard házát, 's így nem csuda, ha saját házára alig ismert. Mind e' mellett is egyenesen azon ágy felé ment, hol neje, kinek arcza el volt fedve, feküdt. Óvakozva vontale a' takarót, és volt életépárjának meredt vonásait megindulás nélkül vizsgálta; utóbb mellé ült, 's mindenkinek távozást inte. Két óráig volt magára a' halottal, 's midőn az ajtót benyitották, Huardot egy palaczkokkal megrakott asztalra könyökölve tökélyesen részegnek találták. Ez életében először történt, azért annál inkább bámult rajta mindenki. De még inkább csudálkoztak más napon, midőn neje temetésén szintén olly mámorosan jelent-meg. E' szerencsétlen nap után nem józanodék ki többé. Néha végig hallgatá ugyan barátainak dorgálását, 's könyűk csordultak ki szemeiből; — de jövő pillanatban ismét leitta magát.

Huard kereskedése így vezér 's felvigyázat nélkül maradván, legényei vesztegetésének tárgya lön, kik igen kellemes dolognak találták az ellenörködetlen napi jövedelemnek egy egy - részét őn zsebükbe csusztatni. Verduron minden alkalmat használt, szomszédja vásárlóinak magához édesgetésére; és a' milly mértékben Huard szegényedett, Verduronék vagyona olly mértékben szaporodott.

Katalin halála után nyolcz hónappal be kellett zárni boltját. Huard e' szerencsétlenséget, e' szégyent panaszhang, fájdalom jele nélkül tűrte.

Egy nap reggelén ittasan, mint most szokás szerint minden nap volt, egy zsebébe dugott pálinkás üveggel elhagyta házát, hogy többé vissza ne térjen. Miatta akadály nélkül foglalható-el a' törvényszék házát és raktárát; ellenszegülés nélkül ütheték a' megbu-

kottnak — mint Verduronék nevezék — holmijét dobra; ő nem gondolt semmivel. Verduronék hangosan ujjongottak Huard megbukásán gerjedt örömben, és szánakozás nélkül a' szerencsétlennek kinaiban. Sőt nemcsak házat vásárlák — meg raktárak nagyobbítására, hanem győzelmi jelül butorainak nagyobb részét is magukhoz húzták. — „,,Nem magunknak ugyan — mondá Verduroné orrfintorgással — Isten mentsen is meg illy koldusságtól, hanem cselédeinknek jó lesz; de előbb mindent meg kell füstölni. Ah! hát még portékaik! No, ugyan megdicsérenének szomszédaim, ha illy gaz holmival szolgálnék nekik. Igen, ha csalni akarnám a' világot, mint ezek tettek, akkor csak jó lenne!“

E' szentelen rágalom minden jó lelkű embert boszontott; mert Verduroné gazdag volt, Huard pedig szegényen 's talán kenyér nélkül tébolygott ittasságában, ha különben még maradt is egy két souja pálinkára.

XII.

A' p i n c z e.

Midőn az árverésnek vége szakadt, 's az est beköszöntött, mindenki haza ment; egy rész azért, hogy a' Verduronnál adandó estebédre magát felczifrázza, más rész pedig, hogy otthon a' kandalló mellett Verduron szörnyű szerencséje felett eszmélkedjék.

Alig oszlott-szét a' nép, egy ember jelent-meg, ki már rég várt a' nép eltakarodására. Ugy látszik, felt, hogy meg fog ismertetni; de ki ismert volna e' rongyokban az arany hordónak ezelőtti birtokosára, azon Huadra, ki öltözetét olly katonai csinnal hordá? Kalaptalan fejéről vad rendetlenségben csüggtek-le hajai; öltönyéről 's nadrágjáról hosszú foszlányokban függött a' rongy; 's minthogy egy fillére sem volt, reggeltől fogva egy csepp pálinka sem nedvesíté torkát. És e' józanságában a' lélekismeret mardosásai, kétségbeesés és szerencsétlenségének egész érzete a' nál hatalmasabban rohanák-meg, minthogy örökös ittasságával eddig elaltatá őket. Agyában szörnyű, elkietlenült gondolatok keringtek!

Ott állott most azon ház kapujánál, melly kevéssel az előtt még övé volt; azon ház előtt, mellyet tömérdek fáradsággal szerzett; ott állott némán, reszketve, dult szívvel, ingadozó térdekkel, 's érze mind azon kint, mellyet ember csak érezhet. Hangos örömjaj zavará-meg a' fájdalmak végetlen tengerébe merültet; a' zaj Verduron lakából harsogott, hol az estebédnél ülő vendégek vigan lakomáztak. Huard egy szavukat sem szalasztá-el hallatlanul.

„Barátim! — mondá Verduron — igyunk uj győzelmem tiszteletére! Az arany hordó most enyim, és nincs törvény a' világon, melly föbbé gátoljon e' czimernek boltom fölé függesztésében!“

„Éljen az aranyhordó!“ — riadák a' borhevült vendégek.

„„Caesar! — szólla közbe Verduroné — úgy vélem, hogy az arany hordó tiszteletére az arany hordótól kellene bort hozni. A' részeges kancsónak, mint magad is tudod, jó borai voltak. Fogj egy kosarat, 's hozz a' legjobbiból, mely csak van a' semmirekellő Huarnak egykori pinczéjében.“ — „Helyesen, kedves nőm!“ — „Helyesen, helyesen!“ — riadák a' vendégek. — „Kapitányunknak engedelmeskedni kell — mondá Verduron katonai modorral nejéhez fordulva. — „Jobbra fordulj, balra fordulj, előre, kettőzött léptekkel!“ — Huard fordulatainak gunyos majmolása volt ez, ki a' még boldog időkben gyakran így enyelgett. — „„Elkisérjem önt? — kérdé egyik legény — majd viszem a' kosarat!“ — Igen, hogy a' bort felzavard! Nem, illy fontos dolgot magam szeretek végezni. Feleség! add a' kulcsokat; te pedig, Károly, egy lámpát. Így!“ — 's kiment. Sebesen haladt keresztül az utszán, az arany hordó czimer alatti háznak kapuját megnyitá, 's a' pincze felé indult.

Az utszaajtó hirtelen és nagy csattanással becsapódott.

E' véletlen láрма megrendíté Verduront, 's egy névtelen szorongás sugta neki, térjen vissza: de a' következő pillanatban ismét felbátorítá magát, 's félénkségeért ön magát kinevetve, tovább ment. — „Különös, lelkemre! különös — mondá magában — az ajtó bezáródott magától, holott mikor az utszán keresztül jöttem, legkisebb szél sem fujt.“ — Azonban minden tétovázás nélkül lehaladt a' pincze lépcsőin, 's leérvén, a' legjobb borokat keresé elő kosarába.

Már éppen készen volt munkájával, és vissza felé akart indulni; de midőn felegyenesedék, Huadra esett tekintete, ki mindkét kezében egy-egy üveget tartván, előtte állott. Verduron elhalványodék. — „A' mennykőbe is, szomszéd! — szállamlék-meg végre erőtetett vidorsággal — ön, mint látom, még nem feledé-el a' járást. No, no, most az egyszer nem szóllok ellene; de többé ne történjék; és most menjen, vigye békével üvegeit. Holnap más zárat rakatok-fel!“

Huad felelet helyett egyik üveget emelte szájához, és hosszú kortyokban addig ivott, míg lélekzete engedé. Majd ismét Verduronra mereszté szemeit. Ez kellemetlen helyzetében nem látott más módot az ellenségétől szabadulásra, mint ha őt félre löki, 's éppen mozdulatot tőn szándéka kivitele iránt, de annak egy mérges pillantata ismét visszatartóztatá. Huad ujjalag szájához emelé a' palackot, 's egészen kiüríté.

„Édes barátom! — rebegé Verduron — nőm és vendégeim várakoznak reám. Hoszszas elmaradásomból támadt nyugtalanságuk könnyen utánam hozhatná őket, és akkor ön bajosan szabadulna

szép szerével. — Huard, kinek különben halál-halvány arcját a' bornak hirtelen munkáló ereje bibor szinnel önté-el, a' másik palackot emelé szájához, 's fenéig ürité.

Szemei vad lánggal lobogtak, 's minden tagját egy ideggörccs rázta-meg.

Verduron halálos félelmében mintegy leszegezve állott, és szemeit nem bírta elvonni Huard tekintetéről.

„Ha, ha, ha! mondá végre iszonyú kaczagással a' félelmes iszákos — nőd várakozik reád? enyim is várakozik reám — 's ott várakozik, hova te küldötted. — Jer, menjünk hozzá!”

„Segítség, segítség!” — kiálta megrendülve a' menekvést nem látó Verduron.

Az utszáról léptek és beszéd hangjai hallatszottak.

Huard a' pincze-ajtónak hármass reteszét betaszítván, ismét helyére állott.

„Katalin várakozik ránk; jer, menjünk hozzá édes kereskedő társam!”

„Kegyelem, Huard, kegyelem!”

Az utszaajtó felpattant, és több ököl a' pincze ajtót döngeté. — „Katalin várakozik reánk!” — ismétlé Huard dörgő hangon, 's a' palackot olly erővel sújtá Verduron fejéhez, hogy ez egész hosszában földre terült. Kétségbeesés és szükség azonban csak hamar visszaadták eszméletét. Új erővel szökött-fel, 's előre feszített karokkal Huadra rohant. A' két küzdő közt most dühös harc támadt.

A' pincze-ajtót sikeretlenül vivók iszonyú hallák a' benn küzdőknek jajjal, káromlással vegyült ordításukat, a' felhalmozott palackok feletti hencseregésüket; hajszálaik szegekké meredtek, de a' szilárd ajtó nem engedett ütéseiknek.

Öt hat percz múlva elcsendesült a' belső zaj.

Most egyik küzdőnek felvanszorgását, ajtóhoz közelítését 's a' závár félretolását hallották.

„Caesar! Caesar!” — kiáltá remegő hangon Verduroné — 's a' kitántorgónak elébe sietve, a' porral és vérrel fődött Huard karjaiba rogyott. Huard olly iszonyúan kaczagott, mint csak a' kárhózat lelkei kaczaghatnának.

Huard a' büntető vértörvényszék kezébe adatott. De más nap reggel — halva találták börtönében. A' halott megvizsgálására hivatott orvos azon nyilatkozást adá, hogy a' fogoly agy-lobból halt-meg.

BERTHOUD után

KISS IVÁN.

KÜLÖNFÉLE.

Valami az élet könyvéből.

Közli V—i BARNÁ.

„Mi az ember?“ — E' nem igen nehéz, de nem is szerfölött könnyű kérdésre egy szeszélyes régi bölcs így felelt: „az ember két-lábú tollatlan állat“ — és okosan; mert azon fölül, hogy ezen eszme mindenkire alkalmazható, ki bénának nem született, vagy bár milly viszontagság által azzá nem lön, voltak, vannak, 's mindenkor lesznek emberek, kik sem többek, sem kevesebbek két lábú tollatlan állatnál! — Én eszes 's lelkes állatnak szeretném nevezni, ha az ellenfél nagy száma be nem bizonyodott volna: de a' dolog illy helyzetében inkább mondható: a' változékonyság élő barometrumának, 's ha állat nem volna, még inkább az emberiség nagy szöllejében felállított szél-kelepnék, melly a' sors-szél irányát szolgálilag követi, 's még fenhéjjázva hirdeti: ki - 's mi - létét. De hasztalan! a' nem annyira eszes állatok előbb utóbb elismerik ő gépelységét, 's míg a' légben egész elhittséggel dundolgatja ő kelme kérkedő monológát, alant az érett fűrtöken derekasan lakmároznak. — Ha pedig az ember beljegyét tekintjük: ez, az állhatlanság remek példánya, — keblében ezer vágy, ezer remény a' leg-tarkább színben untalan váltja egymást; p. o. midőn az ifjúság rózsás ösvényein lépdel, sólyom- szárnyakon vágnék repülni a' férjfi-kor felé; — itt ismét érettnék szeretne látszatni; az aggság terheit érezvén halni akar, 's midőn már-már Styx folyamán inog töredezett csolnaka, örökké élni kíván. Lám! én is, míg csak rejtett szókkal bibelődtem, vers- 's beszély-író lenni vágytam; és most — midőn már ivekre iveket halmozék, kritikasztereink által azonban köz-figyelemre nem méltatottakat, míg ellenben az írói-pályán velem egykorúak némellyike országos hirre kapott — minden dolgozatommal együtt egy iszonyú, soha meg nem fejthetendő rejtvénybe szeretnék temetkezni, hacsak e' rövid szó „örök“ nem izgatná-fel bennem a' hir-vágyat, azon általános kórt, mellyben minden író kisebb, vagy nagyobb mértékben szenved. — De ez nem csuda! mert napjainkban meddő tőke-pénznek tekinthetjük az elfirkált drága időt: jogosan kívánhatjuk tehát a' holtunk utáni kárpótlást! — Azonban itt valaki ezt sughatná fülembe: „hát miért nem ír ön is úgy, mint vetély-társai?“ — Monsieur suffleur! vous avez raison! — ez tagadhatlan axioma; — de urasága nehezen fontolá-meg, hogy mi nem csupán írunk, hanem a' leirandókat előbb ki is kell gondolnunk; 's egyre tizet mernék tenni, hogy F. ur, ha valahára „örök névre“ tehet szert, azt nem szép-írásának, hanem helyes gondolatjai csinos leírásának köszönheti: már pedig hogy semmiből mindenikünk nem egyenlően teremthet valamit, az nem önhibánk; — valamint ki tehet arról, ha valamely ál-Zeüsznak agyából Minerva helyett midási fülek pattannak-ki?

De talán szeretnék már tudni uraim és asszonyaim! mi az az „örök.“ — Hja! éppen itt a' bökkenő! — Az ismeretek tárától kezdve Pipiske társasbeszédi szótáráig minden szó-halmazatot felverék, de ennek valódi megfejtésére sehol sem akadhattam: — azonban tapasztalásból tudom, hogy az a' hja „bizonytalan időszak, melly sokkal hamarabb végződik, mint vélnők.“ — Iholegy példa. Mult ősszel bizonyos mezővárosban X. urfi és Y. kisasszony Hymen oltáránál örök hűséget esküvének egymásnak; szivből-e, vagy nem? fejtegetni nem czélom. Elég az ahhoz: a' mézes hetek — mint szokás — kék 's öröm közt multak; mert — mellékesen legyen mondva — a' mátká-tál színig telve

volt; és a' jámbor 's csupán csak külszínnek hóduló közönség, midőn a' fiatal párt enyelgve sétálni szemléle, felsohajta: illy boldog lehetett az első ember-pár, míg a' tilos gyümölcsöt meg nem kóstolá! — sőt maguk a' házások is hinni kezdék, hogy a' ház-as-élet örökké tartandó boldogság. — Azonban egy hónap multával történt, hogy a' bekes mezővárosba huszárok, tehát kétségek-kívül fiatal huszár-tisztek is és Thalia felkentjei (értetődven, hogy csinos színésznőkkel) érkezének, amazok téli szállásolásra, ezek minden esetben a' közönségnek művészetök által mulattatása végett, magukat pedig fizettetni akarók. És — de csak négy szem között legyen mondva — mind X. ur, mind Y. asszony részéről a' végetlen értelmű „örök“ bevégződött 's a' t. 's a' t. — Ki hitte volna? — De írói nevemet Apollo mentse-meg az illy „örök élettől!“ — nem néhány évtizedig, vagy egy századig szeretnék én dicsőíttetni; hanem még akkor is, midőn a' magyar Kanaán homok orgoványait gőz-kocsik szegdelendik; akkor is, midőn a' budapesti dunapartokat a' világ minden nemzetének zászlói diszitendik. — **Fiat! fiat!**

Furcsaságok szemléje

rendezi

PI P I S K E.

Motto: „Frohsinn mein Ziel!“

JOH. STRAUSS.

64. Nekem is van okom kiáltani. A' váczi utszán egy szélpál bizonyos tanult férjfiúnak lábára toppant, 's engedelem-kérés helyett „uh-t“ kiáltván, tovább lejtett. — X ur utána kiáltott az udvariatlan monsieur-nak: „uram, kérem egy szóra!“ — Az utsza-kövek bajnok tapodója megállott. — „Ha ön még egyszer lábomra tapod, — monda X. ur — reménylem, hogy“ — „Engedelmet fogok kérni? — vágott szavába a' szélkelep — o. igen szívesen; tehát engedelmet kérek.“ — „Az is jó mellekesen — viszonzá X. ur mosolygva — hanem tudja-meg, hogy akkor nekem lesz okom „uh-t“ kiáltani, nem önnek!“ *

65. Helyes felelet. A' mezitlábas és szellős ruhájú Gyarka czigány egy zimankós téli napon befordulván valamely alföldi tanyára, midőn a' lobogó tűz körül álló béresektől kérdeztetnék; „enni akar-e vagy melegedni?“ — minden meggondolás nélkül, kapva az alkalmon, hirtelen ezt felel: „hát bizs én nagyságos béres uraim majd csak salonnát pirítok!“ *

66. Szokás. — Bizonyos kereskedő annyira megszokta a' „fölséges“ szót, hogy azt minden alkalommal használta. Így, midőn nevének hirtelen haláláról tudósították, könnyező szemekkel kiálta: „fölséges! fölséges!“ *

Komoly rejtvény.

Tarka színű bölesöm szolgált hajdanta nyugalmul
'S lakhelyemül, melyben fejledezém szaporán
Kis tolvaj rablá éltémnek nedveit; ebből

Váracskát raka-fel, 's ez neki szerze veszélyt.

Eljőve nagy rabló, 's falait feldulta a' várnak,

Mestereit megölé, 's kincseit elragadá.

Kincsei tokjaiból olly műtárgy készüle már most,

Mellyet emészt a' láng, 's így hamu 's porba kever.

Mond, mire változtam? — mi nevem? — Műtárgy vagyok ámbár,

Még is enyészetnek képe van életemen.

S. BUDÁRÓL.

Előbbi rejtvény: Bács.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.